

ทิวศมาส

กัมมชารยสมาสที่มีสังขยาอยู่ข้างหน้า ชื่อว่า ทิวศมาส มี ๒ อย่าง คือ

๑. สมหาทิวศมาส คือ ทิวศมาสที่ท่านรวมนามศัพท์ มีเนื้อความเป็นพหูพจน์ ทำให้เป็นเอกพจน์ะ นปุงสกลิงค์ เช่น

ตโย โลกา ติโลกั (อ.โลก ท. ๓ ชื่อว่า ติโลกั ๆ แปลว่า โลก ๓)

จตสฺโส ทิสา จตฺททิสํ (อ.ทิส ท. ๔ ชื่อว่า จตฺททิสํ ๆ แปลว่า ทิส ๔)

ปญจ อินฺทริยานิ ปญจอินฺทริยํ (อ.อินทรีย ท. ๕ ชื่อว่า ปญจอินฺทริยํ ๆ แปลว่า อินทรีย ๕)

เทว รตฺติโย ทฺวิรตฺตํ (อ.ราตรี ๒)

ติสฺโส รตฺติโย ติรตฺตํ (อ.ราตรี ๓)

เทว องฺคฺลฺโย ทฺวงคฺลํ (อ.นิ้วมือ ๒)

สตฺต โคทาวริโย สตฺตโคทาวรี (อ.แม่น้ำโคทาวรี ๗)

สตานิ โยชนานิ สตโยชนํ (อ.โยชน ๑๐๐)

หรือจะวิเคราะห์ว่า

จตฺตาริ สจฺจานิ สมหาภูณินฺติ จตฺตสจฺจํ

จตฺนุณํ สจฺจานํ สมหาโรติ จตฺตสจฺจํ

ตีณิ ลกฺขณานิ สมหาภูณินฺติ ติลกฺขณํ

ติณฺณํ ลกฺขณานํ สมหาโรติ ติลกฺขณํ

๒. อสมหาทิวศมาส คือ ทิวศมาสที่ท่านไม่ได้รวมนามศัพท์ มีเนื้อความเป็นพหูพจน์ ทำให้เป็นเอกพจน์ะ นปุงสกลิงค์ เช่น

เอโก ปุคฺคโล เอกปุคฺคโล (อ.บุคคล ๑ ชื่อว่า เอกปุคฺคโล ๆ แปลว่า อ.บุคคล ๑)

จตสฺโส ทิสา จตฺททิสา

(อ.ทิส ท. ๔ ชื่อว่า จตฺททิสา ๆ แปลว่า อ.ทิส ๔ ท.)

ปญจ พลานิ ปญจพลานิ

(อ.พล ท. ๕ ชื่อว่า ปญจพลานิ ๆ แปลว่า อ.พล ๕ ท.)

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงวิเคราะห์บทสมาสต่อไปนี้

๑. ปณฺจพลฺ (อ.พละ ๕)
๒. ทสฺสทฺสจฺจกฺกวาพานิ (อ.จักรวาล ๑๐,๐๐๐)
๓. นวโลกุตฺตริ (อ.โลกุตตร ๙)
๔. ปณฺจสิกฺขาปทํ (อ.สิกขาบท ๕)
๕. ปณฺจชนา (อ.ชน ๕ ท.)